

Asia: VN/37682/2025

Lausuntopyyntö ehdotuksista valtioneuvoston asetukseksi yleisistä kielitutkinnoista annetun asetuksen muuttamisesta ja valtioneuvoston asetukseksi suomen ja ruotsin kielen taidon osoittamisesta valtionhallinnossa annetun asetuksen muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Kuurojen Liitto ry tarkastelee lausunnossaan pääasiassa viittomakielten lisäämiseen liittyviä ehdotuksia, joilla muutettaisiin yleisistä kielitutkinnoista annettua valtioneuvoston asetusta (1163/2004, jäljempänä kielitutkintoasetus). Liitto kokee tulleen kuulluksi hyvin kielitutkintoja koskevan lainsäädännön muuttamista koskevan hallituksen esityksen (HE 102/2025 vp) rinnalla toteutetun asetuksen muutosten valmistelun yhteydessä. Viittomakielen lisääminen kielitutkintoasetukseen on kauan odotettu uudistus ja asian merkitystä kieliyhteisölle on kuvattu asetusluonnoksessa hyvin.

Liitto totesi lausunnossaan eduskunnan sivistysvaliokunnalle 29.9.2025 seuraavaa:

”toimeenpanon tasolla ratkaistavana on vielä monia asioita, koska viittomakielen osalta tutkintoja varten on koko ”polku” em. taitotasokuvaimia ja arviointia lukuun ottamatta rakennettava alusta lähtien. Esimerkiksi yhteisen digitaalisen julkaisualustan soveltuminen viittomakielisten videoaineistojen käsittelylle ja kielitutkinnon vastaanottajien rekrytointi ja heille järjestettävä arviointikoulutus vaativat kehittämistyötä. Liitto yhtyy lainvalmistelun lausuntopalautteissa esitettyyn huoleen tiukasta aikataulusta, alueellisesta tarjonnasta ja rahoituksen riittävydestä.”

Suhteessa esittämiimme jatkotoimiin asetusmuutoksen vaikutukset on kuvattu asetuksen perustelumuistiossa kattavasti. Lisäksi kelpoisuusvaatimusten yhtenäistäminen on mielestämme kannatettavaa. Nykyisen arvioijien kelpoisuutta koskeva 7 § 3 mom vastanee viittomakielen osakokeiden arvioijien asettamisen vaatimuksia.

Mitä tulee asetuksen 5 § koskeviin muutoksiin, Kuurojen Liitto tarkensi näkemystään käytettävästä terminologiasta em. lausunnossaan sivistysvaliokunnalle näin:

”Liitto toteaa, että viittomakielen lisääminen kielitutkintojärjestelmään jo itsessään vahvistaa suomalaisen viittomakielen asemaa sekä eri viranomaistahojen että kielitutkintoja järjestävien sekä kielitutkintoihin osallistuvien henkilöiden silmissä. Se, että HE s. 61 esitetyt kielitutkintojen osakokeet eivät oikeakielisyyden näkökulmasta ole symmetriset (sanapari ”puhe/puhuminen ja viittomakieli” vs. ”puhuminen ja viittominen”) on tässä murrosvaiheessa luonnollista. Kieliyhteisö jatkaa keskustelua tästä keskuudessaan, ja joka tapauksessa tutkintojärjestelmää kehitettäessä ja käytettäessä myös termistö tarkentuu. Termit eivät muodosta estettä asetuksen säätämislle ehdotetussa muodossa.

Ehdotettu muotoilu on lainsäädännön näkökulmasta asianmukainen, vaikka esityksestä puuttuvat viittaukset viittomakielilakiin (359/2015) ja kansalaisuuslain (359/2003) 13 § 6 kohdassa mainittuun kielitaitoedellytykseen. VNA-luonnoksen 5 §:n muotoilu on yhdenmukainen näissä lainkohdissa käytetyn termistön kanssa. Tässä vaiheessa, kun ehdotetaan säädettäväksi asetus viittomakielen tutkinnon osakokeista, on ilmeistä, että tarkoitetaan suomalaista viittomakieltä (osa valmistelusta tehty ja mainittu). Tämä ei kuitenkaan sulje pois mahdollisuutta, että myös suomenruotsalaisen viittomakielen tutkinnon valmistelu voitaisiin käynnistää sitten, kun Opetushallitus asiasta päättää.”

Kuurojen Liitto ry pitää tärkeänä, että viittomakielen osakokeiden edellyttämiin toimenpiteisiin varataan välittömästi riittävät resurssit. Kansalaisuuslain edellyttämää uutta kielitutkintoa on odotettu v. 2011 lähtien.

Selin-Grönlund Pirkko
Kuurojen Liitto ry